

ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ

ਸ਼੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਬਣਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਛਾਣ-ਬੀਣ

ਕਰਨ ਲਈ ਸਦਨ ਦੀ ਕਮੇਟੀ

ਦੀ

ਰਿਪੋਰਟ

(15ਵੀਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ)

(2019-21)

ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਕੱਤਰੇਤ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ-160001

,2021

ਸ੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਬਣਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਛਾਣ-ਬੀਣ

ਕਰਨ ਲਈ ਸਦਨ ਦੀ ਕਮੇਟੀ

ਦੀ

ਰਿਪੋਰਟ

(2019-2021)

ਵਿਸ਼ਾ-ਸੂਚੀ

ਪੰਨੇ

1.	ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਬਣਤਰ	(iii)
2.	ਭੂਮਿਕਾ	(v)
3.	ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ	(vii)
4.	ਰਿਪੋਰਟ	1-20
5.	ਜਲ ਸਰੋਤ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰੀਲਿਮਿਨਰੀ ਰਿਪੋਰਟ	ਅਨੁਲਗ-(ੳ) 21-34

ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਬਣਤਰ

ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 20-02-2019 ਨੂੰ ਲੱਗੇ ਸਟਾਰਡ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ:1844 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 18-06-2019 ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਬਣਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਛਾਣ-ਬੀਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸਦਨ ਦੀ ਕਮੇਟੀ:-

1)	ਸਰਦਾਰ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਕੰਬੋਜ	ਸਭਾਪਤੀ
2)	ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ.ਪੀ	ਮੈਂਬਰ
3)	ਸਰਦਾਰ ਕੰਵਰ ਸੰਧੂ	ਮੈਂਬਰ
4)	ਸਰਦਾਰ ਕੁਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ	ਮੈਂਬਰ
5)	ਸ਼੍ਰੀ ਮਦਨ ਲਾਲ ਜਲਾਲਪੁਰ	ਮੈਂਬਰ
6)	ਸ਼੍ਰੀ ਐਨ.ਕੇ. ਸ਼ਰਮਾ	ਮੈਂਬਰ
7)	*ਰਾਣਾ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ	ਮੈਂਬਰ

ਸਭਾ ਸਕੱਤਰੇਤ

1)	ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਪਾਲ	ਸਕੱਤਰ
2)	ਸ਼੍ਰੀ ਕਪਲ ਦੇਵ	ਅਧੀਨ ਸਕੱਤਰ
3)	ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੋਨਿਕਾ ਜੌਹਰ	ਸੁਪਰਡੰਟ

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਸਰਦਾਰ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਕੰਬੋਜ, ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਨੂੰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਭਾਪਤੀ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

*ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਰਾਣਾ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਨੂੰ ਮਿਤੀ 29/07/2019 ਨੂੰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ।

ਭੂਮਿਕਾ

ਮੈਂ, "ਸ਼੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਬਣਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਛਾਣ-ਬੀਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸਦਨ ਦੀ ਕਮੇਟੀ" ਦਾ ਸਭਾਪਤੀ, ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

2. ਮੈਂ, ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਮੂਹ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠ ਕੇ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸੌਖੀ ਗਈ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵੱਡਮੁੱਲੇ ਸੁਝਾਅ ਦੇ ਕੇ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ।

3. ਮਿਤੀ 20-02-2019 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸਦਨ ਦੀ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਸਰਦਾਰ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਕੰਬੋਜ, ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਅਤੇ ਰਾਣਾ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 1844 ਜੋ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਨਾ ਬਣਨ ਕਾਰਨ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਮੀ ਸਬੰਧੀ ਸੀ, ਉਸ ਲਈ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਕੱਢਣ ਅਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਸਟੱਡੀ ਕਰਕੇ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਗਠਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 18-06-2019 ਨੂੰ ਸਦਨ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

4. ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਕੁੱਲ 19 ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

5. ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਬਣਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਛਾਣ-ਬੀਣ ਕਰਨ ਲਈ ਜਲ ਸਰੋਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਉਪਰੰਤ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

6. ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਮਿਤੀ 25 ਮਈ, 2021 ਨੂੰ ਹੋਈ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ।

7. ਹਰ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਰਿਕਾਰਡ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਕੱਤਰੇਤ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

8. ਕਮੇਟੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਕੱਤਰ, ਅਫਸਰਾਂ, ਅਮਲੇ ਅਤੇ ਜਲ ਸਰੋਤ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਮਿਤੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ :

ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਕੰਬੋਜ
ਸਭਾਪਤੀ।

ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ:

ਕ੍ਰਮ ਨੰ.	ਮਿਤੀ	ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਨਾਮ/ਸਥਾਨ
1)	25 ਜੂਨ, 2019	ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਕੱਤਰੇਤ
2)	12 ਜੁਲਾਈ, 2019	ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਕੱਤਰੇਤ
3)	29 ਜੁਲਾਈ, 2019	ਕੈਨਾਲ ਰੈਸਟ ਹਾਊਸ, ਰੋਪੜ
4)	13 ਸਤੰਬਰ, 2019	ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਕੱਤਰੇਤ
5)	27 ਸਤੰਬਰ, 2019	ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਕੱਤਰੇਤ
6)	1 ਅਕਤੂਬਰ, 2019	ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਕੱਤਰੇਤ
7)	28 ਜਨਵਰੀ, 2020	ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਕੱਤਰੇਤ
8)	18 ਫਰਵਰੀ, 2020	ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਕੱਤਰੇਤ
9)	11 ਮਾਰਚ, 2020	ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਕੱਤਰੇਤ
10)	16 ਜੂਨ, 2020	ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਕੱਤਰੇਤ
11)	11 ਅਗਸਤ, 2020	ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਕੱਤਰੇਤ
12)	18 ਅਗਸਤ, 2020	ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਕੱਤਰੇਤ
13)	23 ਅਕਤੂਬਰ, 2020	ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਕੱਤਰੇਤ
14)	03 ਨਵੰਬਰ, 2020	ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਕੱਤਰੇਤ
15)	15 ਦਸੰਬਰ, 2020	ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਕੱਤਰੇਤ
16)	19 ਜਨਵਰੀ, 2021	ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਕੱਤਰੇਤ
17)	16 ਮਾਰਚ, 2021	ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਕੱਤਰੇਤ
18)	30 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2021	ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਕੱਤਰੇਤ
19)	25 ਮਈ, 2021	ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਕੱਤਰੇਤ

ਰਿਪੋਰਟ

15ਵੀਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ 7ਵੇਂ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਮਿਤੀ 20 ਫਰਵਰੀ, 2019 ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1844 ਲਿਸਟ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਸਰਦਾਰ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਕੰਬੋਜ, ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਅਤੇ ਰਾਣਾ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਦੁਆਰਾ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਨਾ ਬਣਨ ਕਾਰਨ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਮੀ ਸਬੰਧੀ ਸੀ । ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਤੇ ਅਨੁਪੂਰਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਦੇ ਨਾ ਬਣਨ ਕਾਰਨ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸ ਦਾ ਹੱਲ ਕੱਢਣ ਅਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਸਟੱਡੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ, ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਹੱਲ ਕੱਢਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸੁਝਾਅ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ ।

ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਛਾਣ ਬੀਣ ਕਰਕੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਅੰਦਰ ਆਏ ਅਚਾਨਕ ਹੜਾ ਕਾਰਨ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਕਾਰਨ, ਕੋਵਿਡ-19 ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸਾਨਾਂ -ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਕਾਰਨ ਕਮੇਟੀ ਆਪਣਾ ਕੰਮ-ਕਾਰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ।

ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਵਿੱਤਰ ਸਦਨ ਵਲੋਂ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਹੱਲ ਕੱਢਣ ਲਈ ਸੋਧੀ ਗਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ।

ਕਮੇਟੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸੁਝਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਉਠਾ ਕੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰਥਿਕ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰੇਗੀ ।

ਮਿਤੀ- 25/06/2019

ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੰਮ-ਕਾਰ ਸਬੰਧੀ ਆਰੰਭਿਕ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸਾਲ 2019 ਵਿਚ ਗਠਿਤ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਬਣਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਛਾਣ-ਬੀਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸਦਨ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਭਾਪਤੀ ਨੇ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਹਾਜ਼ਰ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨੂੰ "ਜੀ ਆਇਆਂ" ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੰਮ-ਕਾਰ ਬਾਰੇ ਆਰੰਭਿਕ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਨੇਡਲ ਅਫਸਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਬੰਧੀ

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕੰਮ-ਕਾਰ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਿਯਮਾਂ ਸਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਕੈਨਾਲ ਨੂੰ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਨੇਡਲ ਅਫਸਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਕੈਨਾਲ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਬਾਰੇ ਪੁਰਾਣਾ ਰਿਕਾਰਡ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਸਬੰਧੀ

ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਨਹਿਰ ਦਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ 1998 ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਡੇਰਾਬੱਸੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਲਈ ਪਾਣੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਤਤਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਲੀਕਿਆ ਸੀ। ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ੀ ਵੀ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਰਾਹੀਂ ਪਟਿਆਲਾ, ਮੁਹਾਲੀ, ਰੋਪੜ ਅਤੇ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ 3 ਲੱਖ 21 ਹਜ਼ਾਰ ਏਕੜ ਰਕਬੇ ਨੂੰ 900 ਕਿਊਸਿਕ ਪਾਣੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਘਨੇਰ, ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ, ਡੇਰਾਬੱਸੀ ਆਦਿ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿੰਚਾਈ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਬਹੁਤ ਡੂੰਘਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਖੇਤੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਡੂੰਘੇ ਬੋਰ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਲੋੜ ਹੈ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇਸ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਰਿਪੋਰਟ ਸਮੇਤ ਨਕਸ਼ਾ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਕੈਨਾਲ ਲਈ ਕਿੰਨੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਕਦੋਂ ਐਕੁਆਇਰ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿੰਨੀ ਜ਼ਮੀਨ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਹਿਰ ਰਾਹੀਂ ਕਿੰਨੇ ਕਿਊਸਿਕ ਪਾਣੀ ਦੇਣਾ ਸੀ, ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਏਰੀਏ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਕਿੰਨੇ ਹਜ਼ਾਰ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਵੀ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਗਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਸਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨ ਵਾਈਜ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਬਾਰੇ ਸਹੀ ਅਤੇ ਦਰੁਸਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕੇ।

ਮਿਤੀ- 12/07/2019

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਮੁੱਦਾ ਉੱਠਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੂਰੇ ਹਾਊਸ ਵੱਲੋਂ ਮਿਤੀ 20 ਫਰਵਰੀ 2019 ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਹਾਊਸ ਦੀ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਜਲ ਸਰੋਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੰਤਵ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਜਲ ਸਰੋਤ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਸ਼ਾਮੂਲੀਅਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੀ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਏ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਵੀ ਵਿਜ਼ਿਟ ਕਰਕੇ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੱਖ, ਆਰਥਿਕ ਪੱਖ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਲੋਕਲ ਪ੍ਰਾਬਲਮਜ਼ ਡਿਸਕਸ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਹੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਹ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਦੋਂ ਹੋਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਕਿੰਨੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿੰਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿੰਨਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ? ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਤਹਿਤ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਏਰੀਏ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪਾਣੀ ਕਿੱਥੋਂ ਲੈਣਾ ਸੀ? ਇਸ ਨਹਿਰ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਕਿੰਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹਿਰ ਕਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਬਣਨੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਡਿਸਪਿਊਟਸ ਵੀ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹੈ। ਮਤਲਬ ਲੀਗਲੀ ਤੌਰ ਤੇ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਕੀ-ਕੀ ਪ੍ਰਾਬਲਮਜ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨਹਿਰ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕਿੰਨਾ-ਕੁ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਿੰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਜ ਜੇ ਇਹ ਨਹਿਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਿੰਨਾ ਅਨੁਮਾਨ ਆਵੇਗਾ। ਕੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲਾ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਸਿੰਚਾਈ ਲਈ ਵਰਤਣਾ ਸੀ ਜਾਂ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਸਟੇਟਸ ਹੈ।

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬੇਸਿਕਲੀ ਜਦੋਂ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਪਲਾਨ ਹੋਈ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਕੈਨਾਲ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਲਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰੋਪੜ ਤੋਂ ਤਕਰੀਬਨ 28 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਅੱਗੇ ਲੇਹੰਡ ਖੱਡ ਤੱਕ ਦੇ ਚੈਨਲ ਨੂੰ ਆਨੰਦਪੁਰ ਹਾਈਡਲ ਚੈਨਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਕੈਨਾਲ ਨੇ ਰੋਪੜ ਤੋਂ ਟੇਕਆਫ ਕਰਨਾ ਸੀ ਔਰ ਇਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਤਕਰੀਬਨ 1000 ਕਿਊਸਿਕ ਪਾਣੀ ਆਉਣਾ ਸੀ ਔਰ ਉਹ ਲਿਫਟ ਕਰਕੇ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਉੱਪਰਲੇ ਸਬ-ਮਾਊਂਟੇਨੀਅਸ ਏਰੀਏ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਵੀ ਪਾਣੀ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ 1000 ਕਿਊਸਿਕ ਪਾਣੀ ਲਿਫਟ ਪੰਪ ਰਾਹੀਂ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਤੋਂ ਚੁੱਕ ਕੇ ਪਾਣਾ ਸੀ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਕੈਨਾਲ ਨਿਕਲਣੀ ਸੀ, ਕੀ ਇਹ ਦਰਿਆ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਲਿੰਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਫਰਕ ਹੈ? ਟੈਕਨੀਕਲੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਾਣੀ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਤੋਂ ਲੈਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਪਾਸੀਬਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਸਬੰਧੀ ਤਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹੀ 28 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਾ ਫਰਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਪੁਆਇੰਟ ਤੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਹਾਈਡਲ ਚੈਨਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੁਆਇੰਟ ਤੋਂ ਲੇਹੰਡ ਖੱਡ ਵਿੱਚ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਕੈਨਾਲ ਨਹਿਰ ਹੈ, ਉਹ 28 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਉਸ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਆ ਕੇ ਨਿਕਲਣੀ ਸੀ। ਮਤਲਬ ਦੋਨੋਂ ਪੈਰਲਲ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਬੀ.ਐਮ.ਐਲ. ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਨੰਗਲ ਚੈਨਲ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਹਾਈਡਲ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਫਿਰ ਮੁੜ ਕੇ ਉਹ ਲੋਹੰਡ ਖੱਡ ਆ ਕੇ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਕੈਨਾਲ ਹੈ, it was planned. ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੇ 28 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੇਠਾਂ ਆ ਕੇ ਰੋਪੜ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਇਸ ਨੇ branch out ਕਰਨਾ ਸੀ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਰੋਪੜ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੀ ਜਿਹੜੀ ਬੀ.ਐਮ.ਐਲ. ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਲੈ ਕੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕੈਪੇਸਿਟੀ ਵਧਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਸਿਰਫ ਪਾਣੀ ਹੀ ਲਿਫਟ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪਾਈਪਲਾਈਨ ਵੀ ਲਿਆ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਕਈ ਸਟੇਟਾਂ ਵਿੱਚ 1000 ਕਿਊਸਿਕ ਪਾਣੀ ਲਈ 700-800 ਸੌ ਫੁੱਟ ਦੀਆਂ ਪਾਈਪਾਂ ਪਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੀ ਬੀ.ਐਮ.ਐਲ. ਹੈ being an inter-state canal, ਉਸ ਨੂੰ ਪਰਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਛੇੜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। These are issues which are involved, ਪਰੰਤੂ ਪਾਣੀ ਲਿਆ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਬੀ.ਐਮ.ਐਲ. ਅਤੇ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜਾਂਗੇ ਤਾਂ ਇਹ ਕੰਮ ਸਿਰੇ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹੇਗਾ। ਫਿਰ ਉਹੀ ਮਸਲਾ ਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਹੜਾ ਇੰਟਰਸਟੇਟ ਕੈਨਾਲ ਅਤੇ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਕੈਨਾਲ ਦਾ ਮੈਟਰ ਹੈ। ਉਹ ਮੈਟਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ independent solution ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਪਾਈਪ ਹੀ ਪਾ ਲਓ, ਜੇਕਰ 28 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪਾਈਪ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਉੱਪਰ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਆਨੰਦਪੁਰ ਹਾਈਡਲ ਚੈਨਲ ਦਾ ਪਾਣੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਈਪਲਾਈਨ ਸਿਸਟਮ ਰਾਹੀਂ ਇੱਥਰ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਈਪ ਲਾਈਨ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗੀ। ਉਥੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪਈ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਪਾਈਪ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਰਸਤਾ ਹੈ। ਪਾਈਪ ਲਾਈਨ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਇੱਕ ਇਸ਼ੂ ਨੈੱਟਵਰਕ ਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਇਸ ਦਾ ਪੋਰਸ਼ਨ ਖਰੜ, ਡੇਰਾਬੱਸੀ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਨਿਕਲਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਕਾਫੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਰਬਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਆ ਗਈ ਹੈ, ਉਥੇ ਕਾਫੀ ਸੈਂਕਟਰ ਬਣ ਗਏ ਹਨ, ਜੇ ਮੋਹਾਲੀ ਅਤੇ ਖਰੜ ਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਤਕਰੀਬਨ 140-145 ਏਕੜ ਸੀ, ਹੁਣ ਉਹ ਗਮਾਡਾ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਗਮਾਡਾ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ 126 ਏਕੜ ਹੈ।

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਾਲ 2016 ਵਿੱਚ ਗਮਾਡਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਹ 140 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਟੇਟਲ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਹ ਲਗਭਗ 1390-97 ਸੌ ਏਕੜ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀ ਬਾਕੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ, ਉਹ ਹੁਣ ਡੀ-ਨੇਟੀਫਾਈ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਦੀ ਡੀ-ਨੇਟੀਫਾਈ ਹੋਈ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਹੁਣ ਡੀ-ਨੇਟੀਫਾਈ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਟੇਟਲ ਜ਼ਮੀਨ 46-47 ਸੌ ਏਕੜ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਦੀ 33-34 ਸੌ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਬੇਲੈਂਸ 1390 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਇਸ ਦੀ ਸੀ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਕੈਨਾਲ ਨੂੰ ਡੀ-ਨੇਟੀਫਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਾ ਪਾਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਰਾਤੇ-ਰਾਤ ਹੁਕਮ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਚੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋ ਗਈ। ਕੁਝ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਚੜ੍ਹਾ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਵੱਲੋਂ ਚੜ੍ਹਾਉਣੀਆਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ। ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਹੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਸਟੇਟਸ-ਕੇ ਦੇ ਹੁਕਮ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਜਿਹੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪੇਮੈਂਟ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਗੌਰਮਿੰਟ ਵੱਲੋਂ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਡੀ-ਨੇਟੀਫਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤੇ ਜ਼ੀਰੋ ਕਾਸਟ ਤੇ ਡੀ-ਨੇਟੀਫਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਰਥਾਤ

ਇਸ ਦੀ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਤੋਂ ਰਿਕਵਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਇਹ ਵੀ ਨਾਲ ਆਰਡਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਰ, ਇਹ limbo ਹੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਸਟੇਟਸ-ਕੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਜਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਪਈ ਹੈ, ਉਥੇ ਕੋਈ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਲੀਗਲੀ ਸਾਰੀ ਚੀਜ਼, ਉਹ ਸਟੈਂਡ ਸਟਿੱਲ ਹੈ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਦਾ ਸਟੇਟਸ ਅਜੇ ਤੱਕ ਵੀ ਕੰਨਫਰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਕੋਲ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ hurdle 140 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਗਮਾਡਾ ਨੂੰ ਜਾਂ ਮੋਹਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸੈਕਟਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਮੇਨ ਇਸ਼ੂ ਹੈ।

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਗੌਰਮਿੰਟ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਰੀਸੈਂਡ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵਾਪਸ ਵੀ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਸਟੇਅ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੇ, ਗੌਰਮਿੰਟ ਮਨ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਕੈਨਾਲ ਦਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਡਾ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਹੈ। ਅਸੀਂ 28 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਉਤੇ ਪਾਈਪ ਪਾ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਵਾਈਵ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਹੀ ਰਸਤਾ ਹੈ, ਔਰ ਜਿੱਥੇ ਅਰਬਨ ਏਰੀਆ ਆ ਗਿਆ, ਉਥੇ ਦੇਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਹ ਤਾਂ ਫਿਰ ਸਾਰਾ remodel ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਗਮਾਡਾ ਕੋਲ 2-2 ਸੌ ਫੁੱਟ ਚੌੜੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਹਨ, ਉਥੇ 10 ਕੁ ਫੁੱਟ ਚੌੜੀ ਪਾਈਪ ਪਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ 10 ਕੁ ਫੁੱਟ dia ਦਾ ਪਾਈਪ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਕੈਨਾਲ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਐਕੁਆਇਰਡ ਹੈ, ਉਹ ਰਿਵਾਈਵ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਗਮਾਡਾ ਤੋਂ ਇਸ ਲੈਂਡ ਦਾ 5-7 ਸੌ ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਆਉਣਾ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਜਗ੍ਹਾ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੈਕਸੀਮਮ 10 ਕੁ ਫੁੱਟ dia ਦਾ ਪਾਈਪ ਪਵੇਗਾ। ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਐਕਸਪੈਂਸਿਵ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿਹੜੀ ਪਾਈਪ ਹੈ, it is quite expensive. ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਤਾਂ ਐਕਸਪੈਂਸਿਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜਿਹੜੀ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਕੋਸਟ ਹੈ, it will be may be 5 to 6 times that of normal canal ਫਿਰ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਤਾਂ ਸਸਤੀ ਪੈਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਲੈਵਲ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਨਾਲ ਹੀ ਆਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ-ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਸੈਕਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੜਕਾਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਥੇ ਸਾਈਡ ਤੇ ਜਗ੍ਹਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਸੜਕਾਂ ਤਾਂ ਚੱਲਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਮੋੜ ਹੀ ਵੱਧ ਪੈਣਗੇ। ਜੇਕਰ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੀਏ ਤਾਂ ਪਾਈਪ ਨਿਕਲ ਜਾਏਗੀ। ਅਸੰਭਵ ਤਾਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਇੱਕ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਇਸ ਦੀ ਕਮਾਂਡ ਹੈ, ਉਹ ਤਕਰੀਬਨ ਸਵਾ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਏਕੜ ਹੈ, following in eight blocks, ਇਹ ਕਿੱਥੇ-ਕਿੱਥੇ ਹਨ, ਉਹ ਸਾਰਾ ਨਕਸ਼ਾ ਹੈ। 140 hectare which roughly converts to 3.25 lakh acre ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬਰੈਂਡਲੀ ਆਊਟਲਾਈਨ ਹੈ ਪਰ ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਰੀਵਾਈਵ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ then it can be thought a fresh thing ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਲਿੰਕਸ ਪਾਈਪ ਨਾਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਵੀ ਹੁਣੇ ਹੀ ਘੋਖ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਨੀ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਘੋਖ ਸਕੇ। ਜੇਕਰ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅੱਠ ਬਲਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਲਈ ਕੈਨਾਲ ਪਾਣੀ ਮਿਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਥੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 160 Deepbore Tubewells ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ and they are all falling in Dark Zone. ਜਿਹੜਾ ਪਾਣੀ ਲੋਹੰਡ ਖੱਡ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹੀ ਪਾਣੀ ਦਰਿਆ ਤੋਂ ਖਿੱਚ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਕਮੇਟੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਦੇਖੇ ਤਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਫੁੱਟ ਪਾਣੀ ਹੇਠਾਂ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਮਾੜਾ ਹਾਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ 750 ਪਾਣੀ ਦਾ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ਬਣਿਆ

ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਣੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਪਾਣੀ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਪਾਣੀ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਵਿਭਾਗ ਦੇ

ਐਕਸਪੀਰੀਐਂਸ ਸਦਕਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਤਿਆਰ ਕਰੋ। ਇਹ ਕੰਮ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਨਰਮਦਾ ਅਤੇ ਸਿਪਰਾ ਨਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਉਚੀ-ਨੀਵੀਂ ਜਗ੍ਹਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਪਾਣੀ ਪਾਈਪ ਨਾਲ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਕੋਸਟਿੰਗ ਨੈੱਟ ਤੋਂ ਕੱਢ ਲਓ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸਟੱਡੀ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦਾ ਵੀ ਬਲਿਊਪ੍ਰਿੰਟ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਓ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਵੀ 28 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਉਤੇ ਪਾਈਪ ਰਾਹੀਂ ਪਾਣੀ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਫਿਰ ਅੱਗੇ ਵੀ ਰੀਵਾਈਵ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਨੇ ਲੈਂਡ ਗਮਾਡਾ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਪੇਮੈਂਟ ਦਾ 45 ਸੌ ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਹਾਲੇ ਗਮਾਡਾ ਵੱਲੋਂ ਆਉਣਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਪੇਅ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਟਰਾਂਸਫਰ ਦੀ ਗੱਲ ਗਮਾਡਾ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਗਮਾਡਾ ਨੇ ਨਹਿਰੀ ਮਹਿਕਮੇ ਨੂੰ ਪੇਮੈਂਟ ਕਰਨੀ ਹੈ ਔਰ ਉਹ ਪੇਮੈਂਟ 3-4 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ 250 ਏਕੜ ਵੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਲਗਾਓ ਤਾਂ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੈ ਅਤੇ ਗਮਾਡਾ ਨੇ ਉਸੀ ਤੋਂ ਹੀ ਪੈਸੇ ਬਣਾਉਣੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੇਟੇਜ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਜਿੰਨੀ ਇਹ ਲੈਂਡ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕਹਿ ਲਈਏ ਕਿ ਸਵਾ ਸੌ ਏਕੜ ਹੋਈ ਹੈ ਜਾਂ 140 ਏਕੜ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ 700 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਉਧਰੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਟੋਟਲ ਕੋਸਟਿੰਗ ਹੋਏਗੀ, ਉਹ ਲਗਭਗ 1500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇੰਨੀ ਮਿਨੀਮਮ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਕਜੇਲੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਈ ਪਾਈਪ ਪਾਈ ਸੀ, ਉਸ ਲਈ ਜਿਹੜਾ ਅਨੁਮਾਨ ਸੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਲੱਗਿਆ। ਉਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਉੱਤੇ 250 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਆਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਵੀ 22-24 ਕਿਲੋਮੀਟਰ, ਇੰਨੀ ਹੀ ਹੈ। ਪਾਈਪ ਦਾ ਖਰਚਾ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਲਗਭਗ 7-8 ਸੌ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਕੀਮ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਕੀ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਧਰੋਂ-ਉੱਧਰੋਂ ਪੈਸੇ ਭਰਕੇ ਇਹ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੈਂਟਰ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ। ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਿੰਚਾਈ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਮਿਲੇ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਸਾਡੇ ਮਹਿਕਮੇ ਦਾ ਤਾਂ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਟੋਟਲ ਬਜਟ ਹੀ 8 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਗੰਗਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਤੇ 3-4 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ 3-4 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਹੀ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਿੰਚਾਈ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਲਈ ਬਚਦਾ ਹੈ। ਸੇ, ਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆ ਹੀ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਸਾਰਾ ਵਰਕ-ਆਊਟ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਲੈਂਡ ਦਾ ਇਸ਼ੂ ਹੈ, ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਇਸ਼ੂਜ਼ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਪਾਈਪਾਂ ਵਗੈਰਾ ਦੀ ਫਿਜ਼ੀਬਿਲਟੀ ਚੈੱਕ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ, ਖਰਚਾ ਕਿੰਨਾ ਆਵੇਗਾ, ਲੀਗਲ ਇਸ਼ੂਜ਼ ਕੀ ਹੋਣਗੇ, ਉਹ ਸਭ ਚੈੱਕ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਬਣਾ ਕੇ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਇਸ ਨਹਿਰ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਲ ਕੱਢੋ, ਲੋਕ ਹਿਤ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਫੰਡਜ਼ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਬਣਾਓ ਕਿ ਮਕਸਦ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਚੱਲੋ ਕਿ ਇਹ ਨਹਿਰ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਬਣਾਉਣੀ ਹੈ, ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਬੜੇ ਹੀ ਪਾਜ਼ੀਟਿਵ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਨਹਿਰ ਬਣਾਉਣੀ ਹੈ।

ਇਹ ਲੋਕ ਹਿਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਰਿਪੋਰਟ ਕਿੰਨੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਦੇ ਦਿਓਗੇ।

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਬਲੂ ਪ੍ਰਿੰਟ ਤਿਆਰ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ। ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਤਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਵਿਚ ਫਾਈਨਾਂਸ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਤਕਨੀਕੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਹਨ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ।

ਕਮੇਟੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਲਗਭੱਗ 550 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਗਮਾਡਾ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਕਰੋੜ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਇਹ ਪੈਸਾ ਤੁਹਾਡੇ ਮਹਿਕਮੇ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਹੈ। ਗਮਾਡਾ ਕੋਲ ਪੈਸੇ ਦੀ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਗਮਾਡਾ ਨੂੰ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਚਾਹੇ ਲੈਨ ਲੈ ਕੇ ਇਹ ਪੈਸਾ ਦਿਓ ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਮਰਜ਼ੀ ਕਰੋ, ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡਾ ਪੈਸਾ ਦਿਓ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਤੇ ਬੀ.ਐਮ.ਐਲ. ਦੇਵਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਡੀਲਿੰਕ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਇਹ ਕੈਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਵਾਂ ਨਾਲ ਲਿੰਕ ਰਹੀ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਹ ਕੈਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਣਨੀ।

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਡੀਲਿੰਕ ਕਰਨ ਦਾ ਆਸ਼ਵਾਸਨ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਲਿੰਕ ਕੈਨਾਲ ਦਾ ਲੇਅ-ਆਊਟ ਦਿਖਾਇਆ।

(ਇਸ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਲਿੰਕ ਕੈਨਾਲ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ (ਅਨੁਲਗ ਓ ਵਿਚ ਦਰਸਾਈ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਹੈ) ਦਿਖਾਉਂਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਪਾਣੀ ਕਿਥੋਂ ਪਾਉਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਿਫਟ ਕਰਨਾ ਹੈ ਆਦਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਕਨੀਕੀ ਪਹਿਲੂਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ।)

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਓ। ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਗਮਾਡਾ ਦੀ ਜੇ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਵਾਸਤੇ ਕਿਸੇ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਗਮਾਡਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬੁਲਾ ਲਵਾਂਗੇ।

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਅਸੀਂ 1450 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਕੈਨਾਲ ਵਾਸਤੇ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨੀ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਯੂ.ਬੀ.ਡੀ.ਸੀ. ਅੱਪਰ ਕੈਨਾਲ ਅਤੇ ਲੇਅਰ ਕੈਨਾਲ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨੂੰ ਰਿਵਾਇਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 2000 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਹਿਰ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਪਾਈਪਾਂ ਅੰਡਰ-ਗਰਾਊਂਡ ਪਾਵਾਂਗੇ ਜਾਂ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਾਵਾਂਗੇ, ਇਹ ਸਾਰਾ ਅਸੀਂ ਵਰਕਆਊਟ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਪੈਸੇ ਮਿਲ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਨਹਿਰ ਬਣਨ ਨਾਲ ਹਲਕੇ ਦੀ ਸਵਾ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਬੰਜਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਹਿਰ ਦੀ ਬਹੁਤ ਲੋੜ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਇਲਾਕਾ ਰਾਜਸਥਾਨ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਠੀਕ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਤੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਪੁਆ ਕੇ ਭੇਜ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚ ਕੰਟਰੀਬਿਊਟ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਨਾਲ ਹੀ ਜ਼ੀਰਕਪੁਰ ਅਤੇ ਡੇਰਾਬਸੀ ਦੇਵਾਂ ਨੂੰ ਇਨਕਲੂਡ ਕਰ ਲਵੋ।

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਰਾਜਪੁਰਾ ਨੂੰ ਵੀ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜਪੁਰਾ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਬੀ.ਐਮ.ਐਲ. ਦਾ ਪਾਣੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਪਾਜ਼ੀਟਿਵਲੀ ਬਣਾ ਦਿਉ। ਸਾਡੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿਜ਼ਿਟ ਵੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਅਸੀਂ ਡੇਟ ਫਿਕਸ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਬੀ.ਐਮ.ਐਲ. ਜਾਂ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਨਾਲ ਲਿੰਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਬਣਨੀ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ ਕੀ ਅਸੀਂ ਆਨੰਦਪੁਰ ਹਾਈਡਲ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਆਨੰਦਪੁਰ ਹਾਈਡਲ ਨਾਲ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਜੋ ਉਹ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਥੋਂ ਹੀ ਪਾਣੀ ਲੈਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹੈ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਟੈਕਨੀਕਲੀ ਅਤੇ ਲੀਗਲੀ ਚੈੱਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਲੀਗਲੀ ਉਸ ਪਾਰਟ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਕਰ ਲੈਣਗੇ। ਇਸ ਦਾ ਬੈਕਗਰਾਊਂਡ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਬਣੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਯੂ.ਬੀ.ਸੀ. (ਅੱਪਰ ਬ੍ਰਾਂਚ ਕੈਨਾਲ) ਅਤੇ ਐਲ.ਬੀ.ਸੀ. (ਲੋਅਰ ਬ੍ਰਾਂਚ ਕੈਨਾਲ), ਉਦੋਂ ਇਸ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਕੈਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਦਾ ਪਾਰਟ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਬਣ ਗਿਆ, ਉਸ ਉਪਰੰਤ 1984 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਕੈਨਾਲ ਦਾ ਨਾਂ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਫਿਰ 1998 ਵਿੱਚ ਸੈਂਟਰਲ ਵਾਟਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਤਾਂ ਦਿਉ, ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਪਾਣੀ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਦੀ 28 ਅਤੇ 80 ਨੰਬਰ ਬੁਰਜੀ ਤੋਂ ਚੁੱਕਣਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਦੂਸਰੇ ਪਰਪੋਜ਼ਲ ਵਿੱਚ ਬਣਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬੀ.ਐਮ.ਐਲ. ਲਈ ਰੋਪੜ ਤੋਂ ਹੀ ਪਾਣੀ ਚੁੱਕ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ 1998 ਵਿੱਚ ਬਣਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2002 ਵਿੱਚ ਬਣਿਆ। ਫਿਰ ਦੁਬਾਰਾ 2006 ਵਿੱਚ ਬਣਿਆ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਹੁਣ ਸਬਮਿੱਟਡ ਹੈ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਬੀ.ਐਮ.ਐਲ. ਰੋਪੜ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਣੀ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕੀ ਉਸ ਨਾਲ ਕੋਸਟ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਅੱਧੇ-ਅੱਧ ਦਾ ਫਰਕ ਪਵੇਗਾ ਤਾਂ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਿਲਕੁਲ ਅੱਧੇ-ਅੱਧ ਦਾ ਫਰਕ ਪਵੇਗਾ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਨਰਮਦਾ ਅਤੇ ਸਿਪਰਾ 2 ਨਦੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰ ਸਟੱਡੀ ਕਰੋ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਦੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਨੈਕਟ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਖਰਚਾ ਕਿੰਨਾ ਆਇਆ ਅਤੇ ਕਿੰਨੀ ਲੰਬੀ ਲਾਈਨ ਪਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਚੈੱਕ ਕਰੋ ਕਿ ਕਿੰਨਾ ਕਿਊਸਿਕ ਪਾਣੀ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਸਟੱਡੀ ਕਰਕੇ, ਸਾਰੇ ਪੱਖ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤਿਆਰ ਕਰੋ।

ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਅਸੀਂ ਜ਼ਰੂਰ ਸਟੱਡੀ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਹ ਕੰਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਉਥੋਂ ਦੇ ਸਿੰਚਾਈ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਕੇ ਸਾਰੀ ਡਿਟੇਲ ਲਓ, ਇਹ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਈ ਬਹੁਤ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸਿੱਧ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਦਾ ਗਰਾਊਂਡ ਵਾਟਰ ਲੈਵਲ ਕਿੰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਰਾਊਂਡ ਵਾਟਰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੇਵ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੇਸ ਸਟੱਡੀ ਕਰ ਲਓ।

ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਦੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਅਸੀਂ ਗੌਰਮਿੰਟ ਟੂ ਗੌਰਮਿੰਟ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਕੇ, ਉਥੋਂ ਦੇ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਕੇ, ਸਾਰੀ ਡਿਟੇਲ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਰੋਪੜ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਲਿਫਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਤਾਂ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਾਣੀ ਤਾਂ ਲਿਫਟ ਕਰਨਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਾਰਾ ਉੱਚਾ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਸਤਾ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਸਟੱਡੀ ਕਰ ਲੈਣਾ ਕਿ ਗਮਾਡਾ ਤੋਂ ਜਿਹੜੇ ਪੈਸੇ ਲੈਣੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਿੰਨੇ ਹਨ। ਉਸ ਦਾ ਅਲਟਰਨੇਟਿਵ ਏਜੰਡਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਬਣਾ ਲਓ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਪਰਪੋਜ਼ਲਜ਼ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਓ। ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਨਰਮਦਾ, ਸਿਪਰਾ ਨਦੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸਟੱਡੀ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਹੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਦੀਆਂ ਦਾ ਮੌਕੇ ਤੇ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਤਾਂ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੀ ਸਟੱਡੀ ਕਰ ਲੈਣਗੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲੈਣਗੇ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਰੋਪੜ ਵਿਖੇ ਲੋਕਲ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸਿੱਧ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰ ਤੁਸੀਂ ਹੁਣ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਅਗਲੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਦੇ ਗੈਸਟ ਹਾਊਸ, ਰੋਪੜ ਵਿਖੇ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਮਿਤੀ- 29/07/2019

ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, CP/PS/WR ਸਮੇਤ CE/Canals ਅਤੇ CE/Kandi Area Development ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਲਿੰਕ ਕੈਨਾਲ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਪਟਿਆਲਾ, ਮੋਹਾਲੀ, ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਰੋਪੜ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਿੰਚਾਈ ਲਈ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਖੇਤਰ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਦਿਖਾਇਆ। ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਨਵੇਂ-ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤੇ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਵੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੁਝਾਅ/ਕਦਮਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮੁੱਦੇ ਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਹ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਸਖਤ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪਿੱਛੇ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਪਾਣੀ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜਮੀਨਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਨਹਿਰ ਦੇ ਆਉਣ ਦੇ ਲਈ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਇੰਤਜਾਰ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਸਤਲੁਜ ਯਮਨਾ ਲਿੰਕ ਕੈਨਾਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਕੋਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਦੀ ਸਿੰਚਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਭੂਮੀਗਤ ਪਾਣੀ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਘੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾਉਣ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਲਿੰਕ ਕੈਨਾਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਦੇ ਬਜਾਏ ਉਹ ਹਾਂਸੀ ਬੁਟਾਣਾ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਜੂਰੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਲਿੰਕ ਕੈਨਾਲ ਨੂੰ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ ਨਾਲ ਲਿੰਕ ਕੀਤੇ ਬਗੈਰ ਇਕ ਸੁਤੰਤਰ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਉਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਤਿੰਨ ਤਜਵੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ:-

1. ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਹਾਈਡਲ ਚੈਨਲ (ਏ.ਐਸ.ਐਚ.ਸੀ) ਦੀ ਟੇਲ ਤੋਂ 900 ਕਿਊਸਿਕ ਨੂੰ ਖੁੱਲੇ ਚੈਨਲ ਦੁਆਰਾ ਰੋਪੜ ਤੱਕ ਲਿਜਾਣਾ, ਜੋ ਕਿ ਲਗਭਗ 28 ਕਿਲੋ ਮੀਟਰ ਹੈ ;
2. ਏ.ਐਸ.ਐਚ.ਸੀ ਦੀ ਟੇਲ ਤੋਂ 900 ਕਿਊਸਿਕ ਨੂੰ ਭੂਮੀਗਤ ਪਾਇਪ ਰਾਹੀਂ ਰੋਪੜ ਤੱਕ ਲਿਜਾਣਾ ਜੋ ਕਿ ਲਗਭਗ 28 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੈ;

3. ਇਸ ਦੀ ਸਮੱਰਥਾ ਨੂੰ 900 ਕਿਊਸਿਕ ਤੱਕ ਵਧਾ ਕੇ ਭਾਖੜਾ ਮੇਨ ਲਾਇਨ ਤੋਂ ਪਾਈ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇ।

ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ, ਵਿੱਤੀ, ਤਕਨੀਕੀ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਗਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਠੋਸ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰਿਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣ। ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਮੁਢਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮਿਤੀ- 13/09/2019

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਟੱਡੀ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਆਪਸ਼ਨਜ਼ ਵੇਖੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਏਰੀਏ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ ਤੇ ਆਪਣਾ ਪਰਪਜ਼ ਪੂਰਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਰਾਡਲੀ ਸਮਰੀ ਇਹੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਉਰੀਜੀਨਲ ਸਕੀਮ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਲੇਹੰਡ ਖੱਡ ਚੈਨਲ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ So what they have proposed ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ 1000 ਕਿਊਸਿਕ ਦੀ ਚੈਨਲ ਉਥੋਂ ਨਵੀਂ ਪੈਰੇਲਲ ਕਰੀਏਟ ਕਰਕੇ ਜਿਥੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਕੈਨਾਲ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਉਥੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਆਪਾਂ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਦਾ ਤਾਂ ਕੁਝ ਕਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਦੂਸਰੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੀ ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਕਾਸਟ ਮਿਨੀਮਾਈਜ਼ ਹੋ ਸਕੇ ਉਹ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਲੇਕਿਨ ਜੇ ਕਾਸਟ ਦਾ 100 ਕਰੋੜ ਜਾਂ 200 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕੋਈ ਫਰਕ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਇਲੈਕਟਰੀਸਿਟੀ ਦਾ ਖਰਚਾ 30-40 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਸਾਲ ਦਾ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਉਤੇ ਜਿਹੜਾ ਮੌਟੇ ਤੌਰ ਤੇ ਐਕਸਪੈਂਸ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਗਭਗ 1800 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ for the engineering part ਐਗਜੀਕਿਊਟ ਕਰਨ ਦਾ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਲੈਂਡ ਐਕੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲੀ ਲੈਂਡ ਡੀ-ਨੋਟੀਫਾਈ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਮੇਨ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਕੈਨਾਲ ਦਾ ਏਰੀਆ ਹੈ ਉਹ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਮੌਕੇ ਉਤੇ ਐਗਜੀਕਿਊਟ ਹੋਇਆ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਡੀ-ਨੋਟੀਫਾਈ ਹੋਇਆ। ਸੇ, ਵਰਚੁਅਲੀ ਸਾਰੀ ਲੈਂਡ ਐਕੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੁਬਾਰਾ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਜੇ ਲੀਗਲੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਡੀ-ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਆਪਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈਏ ਤਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਾਨੂੰ ਏ.ਜੀ. ਤੋਂ ਥਾਰੋਅਲੀ ਐਗਜ਼ਾਮਿਨ ਕਰਵਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਜਿਹੜਾ ਲੈਂਡ ਐਕੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦਾ ਕੰਪੈਨੈਂਟ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਤਕਰੀਬਨ ਅੰਦਾਜ਼ਨ 3000 ਏਕੜ ਲੈਂਡ ਐਕੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਪੂਰੇ ਨੈਟਵਰਕ ਲਈ ਇਨਵਾਲਵਡ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਫਲੀ 400 ਏਕੜ ਲਗਾਈ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਉਥੋਂ ਦੀ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਪੈਰੇਲਲ ਚੈਨਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਸ ਦਾ ਰੀਜ਼ਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਉਚੀ ਨੀਵੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਾਫੀ ਪੋਰਸ਼ਨ fillings ਕਰਕੇ slopes ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ 200 ਫੁੱਟ ਚੌੜੀ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਹੜੀ ਚੈਨਲ ਹੈ ਉਹ 50 ਫੁੱਟ ਚੌੜੀ ਬਣੇਗੀ ਤਾਂ ਕਿ ਜਿੰਨੀਆਂ ਵੀ slopes ਹਨ ਉਹ ਅਕਾਮੇਡੇਟ ਹੋ ਜਾਣ। ਉਸ 28 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੈਂਥ ਦੀ ਜੇ ਕੈਲਕੁਲੇਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਹ 1000 ਏਕੜ ਬਣਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ 2600 ਏਕੜ ਅੱਗੇ ਦੀ ਹੈ। ਸੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 3000 ਏਕੜ ਦਾ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਫਰਜ਼ ਕਰੋ ਕਿ ਜੇ 25 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਵੀ ਕੁਲੈਕਟਰ ਰੇਟ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕੰਪਨਸੇਸ਼ਨ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਉਥੇ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਕੀਮਤ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਲੇਕਿਨ ਨੀਚੇ ਖਰੜ, ਮੇਹਾਲੀ ਵੱਲ ਆ ਕੇ ਤਾਂ ਇਹ ਵੱਧ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਖਰੜ ਦੇ ਏਰੀਏ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਏਨੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ।

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਵਰੇਜ ਰੇਟ ਕੱਢਿਆ ਹੈ। ਉਤੋਂ ਜਿਥੇ ਖੱਡਾਂ ਵਗੈਰਾ ਹਨ ਉਥੇ ਰੇਟ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਵੱਧ ਜਾਵੇਗੀ, ਮਹਿਕਮੇ ਨੇ ਇਹ ਐਵਰੇਜ ਕੱਢੀ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਾਸੈਸ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਹੀ ਪਤਾ ਲਗੇਗਾ। ਸੋ, ਅੰਦਾਜ਼ਨ 1500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਐਰ 1800 ਕਰੋੜ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਪਾਰਟ ਦਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਟੋਟਲ 3500 ਕਰੋੜ ਦੇ ਲਗਭਗ ਦਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। double ਹੈ, impossible ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਫੈਸਲੇ ਹਨ ਇੱਕ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਨੂੰ 700-800 ਕਿਊਸਿਕ ਦੀ ਕੁਮਿੰਟਮੈਂਟ ਹੋਵੇ, ਬਾਕੀ ਇਸ ਦੀ ਡਿਜ਼ਾਇਨਿੰਗ ਐਕਸਪਰਟ ਬਾਡੀ ਤੋਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪੁਛਣ ਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟੈਕਨੀਕਲੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਲੀਗਲੀ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਐਗਜ਼ਾਮਿਨ ਕਰਵਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਵਾਟਰ ਦੀ ਅਵੇਲੇਬਿਲਟੀ ਹੈ, ਇਹ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸ਼ੇਅਰ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਲੈਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿੱਕਤ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਬੀ.ਐਮ.ਐਲ. ਨੂੰ ਟੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਟੋਟਲ ਪਾਣੀ ਜਿੰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਪਾਣੀ ਕਿੰਨਾਂ ਕੈਲਕੁਲੇਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੇਹੰਡ ਖੱਡ ਵਿੱਚੋਂ ਰੋਪੜ ਰੌਂਡ ਵਰਕਸ ਤੱਕ ਭਾਖੜਾ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਾ ਸੀ।

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਟੋਟਲ 700 ਕਿਊਸਿਕ ਪਾਣੀ ਕੈਲਕੁਲੇਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇੰਟਰ-ਸਟੇਟ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਹਰਿਆਣਾ ਨਾਲ ਵੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਖੜਾ ਵਿੱਚ ਕੈਪੇਸਿਟੀ ਇਨਕਰੀਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਲੀਗਲ ਅੜਚਣਾਂ ਕਾਫੀ ਆਉਣਗੀਆਂ। ਕਈ ਵਾਰ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਕਿਊਸਿਕ ਐਕਸਟਰਾ ਪਾਣੀ ਦੇ ਦਿਓ ਤਾਂ ਉਹ ਪਾਣੀ ਹਾਂਸੀ ਬੁਟਾਣਾ ਵਿੱਚ ਬੀ.ਐਮ.ਐਲ. ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਚਲਾ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰੰਤੂ ਹੁਣ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬੀ.ਐਮ.ਐਲ. full capacity ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਵਿੱਚ 700 ਕਿਊਸਿਕ ਪਾਣੀ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦੇ ਪਰੰਤੂ ਉਸ ਦੀ ਕੈਪੇਸਿਟੀ ਇਨਕਰੀਜ਼ ਕਰਕੇ ਜ਼ਰੂਰ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਕੀ ਕੈਪੇਸਿਟੀ ਇਨਕਰੀਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਬੈਂਕਸ ਦੀ ਹਾਈਟ ਵਧਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਟੋਟਲ ਖਰਚਾ ਕਿੰਨਾਂ ਆਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੀ ਲੀਗਲ ਦਿੱਕਤਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਟੈਕਨੀਕਲੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਾਸਟ ਇਨਵਾਲਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੁੱਖ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ, ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਬੀ.ਐਮ.ਐਲ. ਦੀ ਕੈਪੇਸਿਟੀ 2000 ਕਿਊਸਿਕ ਤੋਂ ਉਤੇ ਇਨਕਰੀਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਗੱਲ ਹੋਈ ਸੀ ਪਰੰਤੂ ਇਹ ਵਾਈਬਲ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਈਡ ਕਰਾਸ ਚੈਨਲ ਰੀਵਰਸ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਕੈਪੇਸਿਟੀ ਇਨਕਰੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਖੱਡਾਂ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਜਿਹੜੀ ਬੀ.ਐਮ.ਐਲ. ਹੈ, ਉਹ ਉੱਪਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਕੱਢੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਕੰਕਰੀਟ ਸਟਰੱਕਚਰਜ਼ ਜਿਵੇਂ ਹੇਠਾਂ ਪਿਲਰਜ਼ ਦੀ ਸਪੋਰਟ ਕਰਕੇ, ਇੱਕ ਨਾਲੀ ਬਣਾ ਕੇ, ਉੱਪਰੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦੱਬ ਕੇ ਵੀ ਕੱਢੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਇਹ ਸਟਰੱਕਚਰਜ਼ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਲਿਮੀਟੇਸ਼ਨਜ਼ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪੁਛਣ ਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭਾਖੜਾ ਕੈਨਾਲ full capacity ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਕੈਪੈਸਿਟੀ 12.50 ਹਜ਼ਾਰ ਕਿਊਸਿਕ ਹੈ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਕੁਲ ਖਰਚਾ 3500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਤਾਂ ਕਾਫੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ 28 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੱਕ ਪਾਣੀ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਖਰਚਾ ਹੈ। ਸੋ, ਟੋਟਲ 3500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੀ 3500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਛੋਟੀਆਂ ਚੈਨਲਜ਼ ਵਗੈਰਾ ਦਾ ਐਕਸਪੈਂਡੀਚਰ ਵੀ ਹੈ ਤਾਂ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਐਕਸਟਰਾ ਐਕਸਪੈਂਡੀਚਰ ਹੈ, ਉਹ ਸਿਰਫ running cost and Energy ਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਤਕਰੀਬਨ 40-50 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਕਿਹੜਾ ਸਿਸਟਮ ਅਡਾਪਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਫਸਟ ਆਪਸ਼ਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ 30 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਐਕਸਪੈਂਡੀਚਰ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਰਾਜਪੁਰਾ, ਬਨੂੜ, ਡੇਰਾਬੱਸੀ, ਜ਼ੀਰਕਪੁਰ, ਖਰੜ ਅਤੇ ਕੁਰਾਲੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਸ 3500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਐਕਸਪੈਂਡੀਚਰ ਦੀ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਕਰਵਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕੋਈ ਵਰਲਡ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਾਰਮਲੀ ਵਰਲਡ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ 5-7 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਇੰਟਰੈੱਸਟ ਰੇਟ ਤੇ ਲੋਨ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜਿਹੜੀ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ, ਉਸ ਲਈ ਰੈਵੇਨਿਊ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਤੋਂ ਸਵੈ-ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 200, 500 ਜਾਂ 1000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੇਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨਾਲ ਜੋੜ ਲਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਵੀ ਕਾਫੀ ਬੈਨੇਫਿਟ ਹੋਵੇਗਾ। ਟੋਟਲ ਐਨਰਜੀ ਕਾਸਟ ਕਿੰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਟੋਟਲ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੇ 28 ਕਰੋੜ ਦੀ ਐਨਰਜੀ ਕਾਸਟ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜੀ।

ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪੁਛਣ ਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਮਿਊਂਸੀਪੈਲਿਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ 10-15 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬੀ.ਐਮ.ਐਲ. ਤੋਂ ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਕੀ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 100 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਵਾਟਰ ਸੈਂਸ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪੇਅ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਨਾਰਮਲੀ ਕਿਸਾਨ ਵਾਟਰ ਚਾਰਜ ਪੇਅ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ 1000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਟਰ ਸੈਂਸ ਲਗਾ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਹੋਰ ਹੀ ਇਸ਼ੂ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਟਾਈਮ ਬੜਾ ਥੋੜਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਰੇਟ ਨਾਲ ਟਿਊਬਵੈੱਲਜ਼ sinking ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਹਰ ਸਾਲ ਪੰਜ ਸੱਤ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਖਰੜ ਵਿੱਚ ਖਰਾਬ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਬਹੁਤ worst ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਰਿਪੋਰਟ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੀ ਡਿਟੇਲਡ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਰਿਪੋਰਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਸ ਵਾਸਤੇ 1% ਖਰਚਾ ਟੋਟਲ ਵਰਕਸ ਦਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਲਗਭਗ ਡੇਢ ਦੇ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਲੈਵਲ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਈ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਅਲਾਈਨਮੈਂਟ ਵੀ ਚੱਜ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਪੈਸ਼ਲੀ ਮੋਹਾਲੀ, ਖਰੜ ਵਾਲੇ ਏਰੀਏ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਨੂੰ ਅਲਾਈਨਮੈਂਟ ਚੱਜ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਹ ਏਅਰਪੋਰਟ ਦੇ ਹੋਰ ਪਿਛੋਂ ਦੀ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਸੋ, ਇਹ ਸਾਰੀ ਚੱਜ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਡਿਟੇਲਡ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਡਿਜਾਇਨ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿੰਨੇ ਥਾਂ ਤੇ ਲਿਫਟ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੇ ਲਿਫਟ ਰੱਖਣ ਨਾਲੋਂ ਦੋ ਤਿੰਨ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਉਪਰ ਪਾਣੀ ਲਿਫਟ ਕਰੀਏ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਸਾਰਾ ਮੈਨ ਸਿਸਟਮ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਆਪਸਨਜ਼ ਬਣਾ ਕੇ ਡਿਟੇਲਡ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਵਾਸਤੇ DPR ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਹ ਕੈਨਾਲ ਇਸ ਏਰੀਏ ਵਾਸਤੇ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣੀ ਹੈ, ਕਿੰਨੀ ਜ਼ਮੀਨ ਇਸ ਵਿੱਚ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨੀ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਉਤੇ ਕਿੰਨਾਂ ਖਰਚਾ ਆਉਣਾ ਹੈ, ਕਿੰਨਾਂ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਪਾਰਟ ਦਾ ਖਰਚਾ ਆਉਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਤੋਂ ਐਨਰਜੀ ਦਾ ਪੈਸਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿਸਾਨ ਕੋਲੋਂ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦਾ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਏਨੀ ਕੁ ਰਕਮ ਤਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਬਣਾ ਕੇ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸਬਮਿਟ ਕਰ ਦਿਉ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਮੇਟੀ ਆਪਣੀ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗੀ।

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਬਣਾ ਦਿਆਂਗੇ। ਇਸ ਦੇ ਬੇਸਿਕ ਕੰਮ ਤਾਂ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਰਿਪੋਰਟ ਹੀ ਬਣਾਉਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਆਪਸਨਜ਼ ਬਣਾਈਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕਾਸਟ ਤਾਂ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਪਾਈਪ ਸਿਸਟਮ ਨਾਲ ਕੈਪੀਟਲ ਕਾਸਟ ਏਨੀ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜਿਹੜੀ ਲੈਂਡ ਐਕੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵਾਲੀ ਪਰਪੋਜ਼ਲ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਖਰਚਾ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਾਈਪ ਸਿਸਟਮ ਰਾਹੀਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬਚਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਸਿਟੀ ਦੀ ਕਾਸਟ ਪਵੇਗੀ।

ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਿਪਰਾ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਸੀ, ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਉਸ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਹੀ ਬਣਾਈ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਡਾਟਾ ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਆਪਸਨਜ਼ ਬਣਾ ਕੇ ਦੇਖੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਇਹੀ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਓਪਨ ਕੈਨਾਲ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਬੀ.ਐਮ.ਐਲ. ਦੇ ਪੈਰਲਲ ਹੀ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਵੇ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਇਹ ਪੈਰਲਲ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਹੋਵੇਗੀ, ਕੀ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਦੋਹਾਂ ਵਿੱਚ ਥੋੜ੍ਹਾ ਗੈਪ ਦੇਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਬੀ.ਐਮ.ਐਲ. ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ beyond ਲੈਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਬੀ.ਐਮ.ਐਲ. ਹੈ ਫਿਰ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਹੈ, ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਚਲਣਾ ਹੈ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਇਹ ਭਾਖੜਾ ਤੋਂ ਕਿੰਨੀ ਦੂਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਜਗ੍ਹਾ (place to place) ਡਿਪੈਂਡ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿਤੇ ਨੇੜੇ ਵੀ ਹੈ, ਕਿਤੇ ਦੂਰ ਵੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਇਹੀ ਤਾਂ

ਡਿਟੇਲ ਸਟੱਡੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਥੋਂ ਕਿਥੋਂ, ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਏਰੀਏ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਅੱਛਾ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਵਿੱਚ ਫਾਈਨਾਂਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਈ ਵਰਲਡ ਬੈਂਕ projects ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਸਕੀਮ ਬਣਾ ਕੇ world bank ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੀ, ਵਰਲਡ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਕਲੀਅਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਟੇਟ ਦਾ ਸ਼ੇਅਰ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਸੈਂਟਰਲ ਵਾਟਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਕਲੀਅਰ ਹੋਣਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ 100 ਕਿਊਸਿਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਸੈਂਟਰਲ ਵਾਟਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲੋਂ ਹੋਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਰਲਡ ਬੈਂਕ ਕੋਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਟੇਟ ਦਾ ਸ਼ੇਅਰ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੁਮਿੰਟਮੈਂਟ ਵੀ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਪੇਮੈਂਟ ਦਾ ਕੀ ਸਿਸਟਮ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਕੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਉਸ ਨੂੰ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਨਾਲ ਲਿੰਕ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਰ ਵੀ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨੀਸ਼ੀਅਲੀ ਇਹ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਦਾ ਤੀਜਾ ਪਾਰਟ ਸੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਕੈਨਾਲ ਨੂੰ ਵੀ ਤਾਂ ਹੀ ਅਲੱਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ.ਨਾਲ ਲਿੰਕ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਡਿਟੇਲਡ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਹੀ ਫਿਰ ਅੱਗੇ ਕੋਈ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਦਾ ਵੀ ਕੰਟਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਪੁਆ ਲਏ ਜਾਣ। ਸੇ, ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਬੜਾ ਰਿਸਕ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਜੇਕਰ ਬਣ ਗਈ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਇਸ ਨੂੰ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਤੇ ਲਿੰਕ ਨਾ ਕਰ ਦੇਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ 3500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਜਿਹੜਾ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਤੇ ਖਰਚ ਆਵੇਗਾ ਕਿਤੇ ਉਹ ਵੇਸਟ ਹੀ ਨਾ ਚਲਾ ਜਾਵੇ।

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਬਣੇਗੀ, ਉਹ 300 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਬਣੇਗੀ ਔਰ ਜਿਹੜਾ 3500 ਕਰੋੜ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਲੈਂਡ ਐਕੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਕਸਪੈਂਡੀਚਰ ਵੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਲੋਂਗ ਟਰਮ ਲਈ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਣੀ ਦਾ ਲੈਵਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੇਠਾਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਏਰੀਏ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਤੇ ਨਹਿਰ ਹੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਏਰੀਏ ਦੇ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਵਿਊ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨੂੰ ਹੁਣ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਾਂ 10 ਸਾਲ ਲੱਗ ਵੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਲਈ ਤਾਂ ਇਹ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੀ ਸਿੱਧ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਣਕਪੁਰ ਅਤੇ ਰਾਮਪੁਰ ਵਿੱਚ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਸਾਫ ਪਾਣੀ 1300 ਫੁੱਟ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਬੜੀ ਹੀ ਖਤਰਨਾਕ ਸਥਿਤੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ। ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੀ ਇਨਸਟਾਲਮੈਂਟ ਵੀ ਰੱਖਾਂਗੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਲ ਦੀ ਤਕਰੀਬਨ 200 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰੱਜ ਤੱਕ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਾਨੂੰ 5-7 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਇੰਟਰੈੱਸਟ ਤੇ ਲੋਨ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਭਾਗ

ਸਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਤੀ 25/09/2019 ਤੱਕ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਫਾਈਨਾਂਸ਼ੀਅਲ ਇਸ਼ੂਜ਼, ਲੀਗਲ ਇਸ਼ੂਜ਼ ਅਤੇ ਟੈਕਨੀਕਲ ਇਸ਼ੂਜ਼ ਬਾਰੇ ਡਿਟੇਲਡ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਦੇਵਾਂਗੇ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਮੈਨਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਰੈਵੇਨਿਊ ਜ਼ਰੂਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਫਾਈਨਾਂਸ਼ੀਅਲੀ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਏਰੀਆ ਵੈਜੀਏਬਲ ਗਰੇਇੰਗ ਏਰੀਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦੀ ਮੁੱਖ ਲੋੜ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਡਾਈਵਰਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤੇ ਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਮੇਟੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਐਨ.ਕੇ. ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਈ 100 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਫਾਈਨਾਂਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ੀਰਕਪੁਰ ਕੌਂਸਲ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕੌਂਸਲ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਰੈਜ਼ੂਲਿਊਸ਼ਨ ਪੁਆ ਕੇ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੋ, ਉਸ ਨਾਲ ਵੀ ਫਾਈਨਾਂਸ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰ ਮੈਨਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਤੇ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਆ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਬਨੂੜ ਕੈਨਾਲ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਜਿਸ ਦਾ ਪੈਸਾ ਵੀ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪੁਲੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ ਹੋਈ ਪਈ ਹੈ। ਬਰਸਾਤਾਂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਲਤ ਹੋਰ ਵੀ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਰੈਂਪ ਹਨ, ਉਹ ਪਰਾਪਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਵਿੱਚ ਦਿੱਕਤ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਜਟ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕੰਮ ਅਧੂਰੇ ਹੀ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ। ਲੇਕਿਨ ਹੁਣ ਪੈਸਾ ਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇੰਨਕੰਪਲੀਟ ਕੰਮ ਪੂਰੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਮਿਤੀ- 27/09/2019

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਲ ਸਰੋਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਲ 2006 ਵਿੱਚ 857 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਬਣਾ ਕੇ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਇਨਕਲੂਡਿੰਗ ਲੈਂਡ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਲੈਂਡ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਥੋੜ੍ਹੀ ਬਹੁਤ ਲੈਂਡ ਹੀ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹਿੱਤ ਹੁਣ ਇਮੀਜੀਏਟਲੀ ਦੋ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ legally hitch ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਵਿਭਾਗੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਆਪਣਾ ਪਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ੇਅਰ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਪਾਣੀ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚ hitch ਹੋਣੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਨਾਲ ਲਿੰਕਡ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਦਾ ਮਸਲਾ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜੇਕਰ ਇਥੋਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਉਹ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਨਾਲ ਲਿੰਕ ਕਰਨਗੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ 100 ਕਿਊਸਿਕ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸੈਂਟਰਲ ਵਾਟਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੇਜਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ 'ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਣੀ ਸਟੇਟ ਸਬਜੈਕਟ ਹੈ ਔਰ ਸਟੇਟ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸ਼ੇਅਰ ਵਰਤਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਵਿਭਾਗੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਚੈੱਕ ਕਰਵਾ ਲੈਣ ਕਿ ਕੀ 100 ਕਿਊਸਿਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਸੈਂਟਰਲ ਵਾਟਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੇਜਣਾ ਰਿਕੁਮੈਂਡੇਟਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਮੈਨਡੇਟਰੀ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਉਤੇ

100-125 ਕਿਊਸਿਕ ਦੀ ਕੈਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੀ ਉਸ ਦੀ ਅਪਰੂਵਲ ਵੀ ਸੀ.ਡਬਲਯੂ.ਸੀ. ਤੋਂ ਹੋਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਵਿਭਾਗੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਬਾਰੇ ਚੈੱਕ ਕਰ ਲੈਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਵਰਲਡ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਫੰਡਿੰਗ ਕਰਵਾਉਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਇਨਵਾਇਰਨਮੈਂਟ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਲੈਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਕਮੇਟੀ ਆਪਣੀ ਅਗਲੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ।

ਮਿਤੀ- 01/10/2019

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਰੋਪੜ ਵਿਖੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਕੈਨਾਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸੰਨ 2000 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ ਲੇਕਿਨ 2006 ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਵਿਚਕਾਰ ਹੀ ਰੁਕ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਬਹੁਤ ਡੂੰਘਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਿੰਡਾ, ਖਰੜ, ਡੇਰਾਬਸੀ, ਰਾਜਪੁਰਾ, ਬੱਸੀ-ਪਠਾਣਾ, ਘਨੌਰ ਆਦਿ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਅਤਿਅੰਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੈਨਾਲ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬੰਜਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਲ ਸਰੋਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਈ ਪ੍ਰੀਲਿਮਨਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾ ਕੇ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਈ 3500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਆਵੇਗੀ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਲਿਆਂਦਾ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਵੇ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਵੇ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ 2 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਫੰਡ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹਨ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਟਰੋਂਗਲੀ ਰਿਕਮੈਂਡ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਈ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਨਾ ਆਵੇ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਵਾਇਬਲ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਮੀਂਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਟਿਊਬਵੈੱਲਾਂ ਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਖਰਚਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਓਰੀਜਨਲੀ ਇਹ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਦਾ ਪਾਰਟ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਪਰਪੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲੇਹੰਡ ਖੱਡ ਤੋਂ ਰੋਪੜ ਤੱਕ ਇੱਕ ਅਲੱਗ ਚੈਨਲ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਈ 4 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਲ ਸਰੋਤ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰੀਲਿਮਨਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਸੰਬੰਧੀ ਮਾਨਯੋਗ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨਗੇ।

ਮਿਤੀ- 28/01/2020

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਡਿਟੇਲ ਪਲੈਨਿੰਗ ਦੀ ਪੈਰਾ ਵਾਈਜ਼ ਫਾਈਨਲ ਰਿਪੋਰਟ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਮਿਤੀ- 11/03/2020

ਵਿਭਾਗੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਲ 2001 ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨੂੰ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ ਨਾਲੋਂ ਡੀਲਿੰਕ ਕਰਕੇ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.ਸੀ. (ਸੈਂਟਰ ਵਾਟਰ ਕਮਿਸ਼ਨ) ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਲ 2006 ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੀ ਕਾਸਟ ਰੀਵਾਈਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਵਿਭਾਗੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਕਿ ਦਸਮੇਸ਼ ਨਹਿਰ ਦੀ technical feasibility and proper survey ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ 2 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਤੁਰੰਤ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੀ ਟੈਕਨੀਕਲੀ ਫਿਜ਼ੀਬਿਲਟੀ ਅਤੇ ਸਰਵੇ ਆਦਿ ਪੂਰਾ ਕੰਮ ਡੇਡੀਕੇਟਿਡ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ 6 ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਵਿਭਾਗੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੀ technical feasibility and proper survey ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਜੇ.ਈ. ਅਤੇ ਡਰਾਇੰਗ ਸਟਾਫ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਟਾਫ ਦੀ ਕਾਫੀ ਸ਼ਾਰਟੇਜ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ dedicated staff ਦਿਵਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੀ ਟੈਕਨੀਕਲੀ ਫਿਜ਼ੀਬਿਲਟੀ ਤੇ ਸਰਵੇ ਆਦਿ ਦਾ ਪੂਰਾ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਸਕਣ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵਿਭਾਗੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਸਬੰਧੀ ਸੈਂਟਰਲ ਵਾਟਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲੋਂ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੀ ਪਿਛੋਕੜ ਤੇ ਲੇਟੈਸਟ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨੂੰ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਲੀਗਲੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਹੋਰ ਦਿੱਕਤ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਆਵੇ। ਇਸ ਉਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਜਾਣੂੰ ਕਰਵਾ ਦੇਣਗੇ।

ਵਿਭਾਗੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਕੇ.ਗੋਇਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਕੰਸਲਟੈਂਟ (ਰਿਟਾਇਰਡ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ) ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਹਿਰ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਕਮੇਟੀ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅਗਲੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇਣ

ਲਈ ਬੁਲਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਉਤੇ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅਗਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਕੇ.ਗੋਇਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਕੰਸਲਟੈਂਟ (ਰਿਟਾਇਰਡ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ) ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ।

ਮਿਤੀ- 16/06/2020

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਜਾਣੂੰ ਕਰਵਾਇਆ ਕਿ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਨਹਿਰ ਦੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਉਤੇ ਤਕਰੀਬਨ ਤਕਰੀਬਨ 3200—3300 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਖਰਚਾ ਆਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਚਾਲੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਤਕਰੀਬਨ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਗਰ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕਨਾਮੀਕਲੀ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਉਤੇ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਏਕੜ ਪਿਛੇ 1000 ਰੁਪਿਆ ਸਾਲਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਨਹਿਰ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਪਾਣੀ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫਸਲ ਦੀ ਜੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਇਨਕਮ ਆਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਲਗਭਗ 1/3 ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਕਮੇਟੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਅਗਰ ਸ੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਕੈਨਾਲ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਪਾਲਣ ਲਈ ਪੂਰਾ ਪਾਣੀ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨ 500 ਰੁ. ਰਾੜੀ ਅਤੇ 500 ਰੁ. ਸਾਉਣੀ ਦੀਆਂ ਦੇ ਫਸਲਾਂ ਵੇਲੇ 1000 ਰੁਪਿਆ ਸਾਲਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਸਬੰਧੀ ਪੂਰੀ ਪਰਪੇਜਲਜ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇ ਤਿੰਨ ਆਪਸ਼ਨਾਂ ਰੱਖ ਲਈਆਂ ਜਾਣ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਸਾਧਨਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਗਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਪੈਸਾ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਉਤੇ ਕੋਈ ਚਾਰਜ ਵਗੈਰਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਨਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਸਾਧਨਾਂ ਤੋਂ ਲੋਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਲੋਨ ਨੂੰ ਕਿਸ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਰਪੇਜਲਜ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਰਪੇਜਲਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾ ਕੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੇ ਤਿੰਨ ਆਪਸ਼ਨਾਂ ਰੱਖ ਲੈਣਗੇ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਸਬੰਧੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਰਿਪੋਰਟ ਜਲਦ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਮਿਤੀ- 11/08/2020

ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪੁੱਛਣ ਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਰਵੇ ਸਬੰਧੀ ਡਿਟੇਲ ਰਿਪੋਰਟ ਲਗਭੱਗ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਹਿਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ, ਭੂਗੋਲਿਕ, ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ, ਲੀਗਲ, ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਆਦਿ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਜਲ ਸਰੋਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅਗਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਤਾਂ ਜੋ ਕਮੇਟੀ ਆਪਣੀ ਅਗਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਡਿਸਕਸ ਕਰ ਸਕੇ।

ਮਿਤੀ- 19/01/2021

ਜਲ ਸਰੋਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮੁਢਲੀ ਰਿਪੋਰਟ (Preliminary Report) ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ Preliminary Report ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਬਤੋਰ ਅਨੁਲਗ "ੳ" ਨੱਥੀ ਹੈ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੰਚਾਈ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅਗਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕਾਫੀ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਇਸ ਸਿਟੇ ਤੇ ਪੁਜੀ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਡਿਟੇਲਡ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਰਿਪੋਰਟ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹਿਰ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਬੰਧਤ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਏਰੀਏ ਦੀ backbone ਹੈ। ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦਾ ਲੈਵਲ 1200 ਫੁੱਟ ਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਦਾ ਬੋਰ ਕਰਵਾਉਣਾ ਆਮ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਵਿਭਾਗੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਡਿਟੇਲਡ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਰਫ ਐਸਟੀਮੇਟ ਹੀ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਤੇ 3376 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਖਰਚ ਆਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੈਂਡ ਕੰਪੈਨੈਂਟ ਨੂੰ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਾਟਰ ਡਿਸਪਿਊਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਸਬੰਧੀ ਕੇਸ ਸੈਟਰਲ ਵਾਟਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਤਦ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੀ ਡਿਟੇਲਡ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ tentative cost ਨੂੰ ਉਹ ਐਕਸੈਪਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਵਿਭਾਗੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਡੀ.ਪੀ.ਆਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਢਾਈ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਰਿਕੁਐਸਟ ਕਮੇਟੀ ਦੀ last meeting ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਕੰਸਲਟੈਂਟਸ ਹਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ ਅਤੇ ਡਿਟੇਲਡ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਰਿਪੋਰਟ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕੇ ਪਰੰਤੂ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਵਲੋਂ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਇੰਟੀਮੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੰਡਜ਼ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਵਿਭਾਗੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕੈਨਾਲ ਜਿਸ ਏਰੀਏ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣੀ ਹੈ, ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਏਰੀਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹੰਭਲਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦਾ ਕਾਫੀ ਏਰੀਆ ਅਰਬੋਨਾਈਜ਼ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਕੈਨਾਲ ਦੀ ਲੈਂਡ ਆਲਰੇਡੀ ਗਮਾਡਾ ਅਤੇ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਜ਼ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕੁਆਇਰਡ ਜ਼ਮੀਨ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਵਾਪਸ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਰਿਕੁਐਸਟ ਕੀਤੀ ਕਿ ਢਾਈ ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਵਿਤ ਵਿਭਾਗ, ਨਾਲ ਕਮੇਟੀ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਮਾਮਲਾ ਟੇਕਅੱਪ ਕਰੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਫਾਈਨਲ ਸ਼ੇਪ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ

- 1) ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੇ ਪੁੱਜੀ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਹਿਤ ਵਿਚ ਨਹਿਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੱਚਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਘੱਟ ਲੱਗਣਗੇ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਪਾਣੀ ਰੀਚਾਰਜ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਏ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਦਮ ਤੁਰੰਤ ਉਠਾਏ।
- 2) ਕਮੇਟੀ ਇਹ ਵੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਤ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਨਹਿਰ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਫੰਡਜ਼ ਦਾ ਉਚੇਚਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਕੇ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਫੰਡਜ਼ ਤੁਰੰਤ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।
- 3) ਕਮੇਟੀ ਵਿਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਲ ਸਰੋਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਡਿਟੇਲਡ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ 2.5 ਕਰੋੜ ਰੁ. ਤੁਰੰਤ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਕੇ ਫੰਡ ਮੁੱਹਈਆ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਡੀ.ਪੀ.ਆਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਭਾਗ ਨਹਿਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕੇ ।
- 4) ਕਮੇਟੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਕਤੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਘੋਖੇ ਜਾਣ, ਅਗਰ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅੜਿੱਕਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮਸਲਾ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਸਾਰਥਿਕ ਹੱਲ ਲੱਭਿਆ ਜਾਵੇ।
- 5) ਕਮੇਟੀ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਂਬੱਧ ਅਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ (positive) ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਲ ਸਰੋਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਪਾਬੰਦ ਕਰਨ।

DEPARTMENT OF WATER RESOURCES

SRI DASMESH IRRIGATION PROJECT

PRELIMINARY REPORT

(Tentative Cost Rs. 3376 crores)

August, 2020

Chief Engineer
Kandi Area Development WRD,
Punjab

Sri Dasmesh Irrigation Project

Table of Contents

Sr. No.		Page No.
1	Salient Features	1
2	Introduction	3
3	Background	4
4	Sri Dasmesh Canal Irrigation Project	5
5	Project Description	6
6	Present Land Status	7
7	Proposal of the committee for start of Sri Dasmesh Canal Project	
	A) Technical Aspects	7
	B) Financial Aspects	8
	C) Legal Aspects	9
8	Map	10

Sri Dasmesh Canal Project
Salient Features

		Remarks
1 Tentative Cost of Sri Dasmesh Irrigation Project	Rs.3376 Crores	
2 Cost break-up of Rs.3376 crore		
(a) Cost of land	Rs.1540.5 Crores	(Tentative)
(b) Works cost	Rs.1835.5 Crores	(Tentative)
3 Total length of Channels/ Distys/ Minors	424 KM	(Tentative)
4 No. of Carrier channels i.e. Sri Dasmesh Canal Carrier Channel (0-28 KM)	1 No.	
5 No. of Main Canal i.e. Sri Dasmesh Main Canal (18 Kms)	1 No.	
6 No. of Branch Canals from Sri Dasmesh Main Canal. (Sri Dasmesh Upper Branch & Lower Branch canal)	2 No.	
7 No. of Disty./ Minors from Sri Dasmesh Main Canal/ Upper Branch/ Lower canal	46 Nos.	
8 Gross Command Area (G.C.A)	401250 Acres	(Tentative)
9 Culturable Command Area (C.C.A)	321000 Acres	(Tentative)
10 Total discharge from Lohand Khud i.e. Tail Race of Anandpur Sahib Hydrel Channel	900 Cusecs (0.47MAF)	
11 Initial Lift (static)	±25 mtr.	
12 Yearly tentative running cost of Initial Lift	Rs. 36 crore	
13 Power Requirement for initial lift of 900 cs.	±9.4 MW per hour	(Tentative)

		Remarks
14 Types of scheme	Irrigation Project (Lift-cum-Gravity Flow)	
15 Tentative Lengths		
(a) Sri Dasmesh Carrier Channel	≈ 28 Km	
(b) Sri Dasmesh Main Canal	≈ 18 Km	
(c) Sri Dasmesh Branch Lower	≈ 35 Km	
(d) Sri Dasmesh Branch Upper	≈ 35 Km	
(e) Distys and Minors	≈ 308 Km	
16 Tentative Total Land to be Acquired	≈ 3081 Acres	
17 Benefit to Cost Ratio (Tentative)	1.10:1	
18 Blocks to be irrigated:	8 No	Ropar, Sialba Majri, Chamkaur Sahib, Kharar, Bassi Pathana, Rajpura, Ghanaur and Dera Bassi
19 Districts to be irrigated	4 No	Ropar, Fatehgarh Sahib, S.A.S. Nagar and Patiala

NOTE REGARDING SRI DASMESH IRRIGATION PROJECT

Introduction

The Punjab state comprises watersheds of four major rivers i.e. Ravi, Beas, Sutlej and Ghaggar. The state has Kandi sub mountainous belt stretching from Dera Bassi to Pathankot.

Sri Dasmesh Canal Irrigation Project was envisaged and planned to provide irrigation facilities to the areas of Ropar, Sialba Majri, Chamkaur Sahib, Kharar, Bassi Pathana, Rajpura, Ghanaur and Dera Bassi blocks of Ropar, Fatehgarh Sahib, S.A.S. Nagar and Patiala districts of Punjab. This area lies mainly on left side of Bhakra Main Line Canal, Rajpura Distributary and Narwana Branch and forms a part of kandi sub mountainous belt of Punjab. At present, no canal irrigation facility exists in these areas. The area has remained dependent on private/government tube wells but due to unregulated and over-exploitation of ground water, increasing demand of water for irrigation, drinking and industrial use, these areas have witnessed a sharp decline in ground water levels. Punjab Agricultural University Ludhiana has assessed total demand of Punjab state as 50 MAF. As per the latest study conducted by Water Resources Department, Punjab and CGWB, Government of India, the total rechargeable quantity of underground water has been assessed as 17.49 MAF whereas underground water extracted is estimated as 28.99 MAF. There

is, therefore, 11.50 MAF annual over-exploitation of underground water. Due to overexploitation of underground water there has been a sharp decline of underground water in nearly 85% area of Punjab. Out of 138 blocks, 109 blocks have turned into 'dark zone' in the last three decades i.e. their withdrawal of water is more than 100%. The water needs have, therefore, to be compensated by use of surface waters.

Background

As a result of 1981 agreement between Punjab, Haryana and Rajasthan, the notification dated 24.03.1976 of the Government of India for allocation of surplus Ravi - Beas waters was revised and in the said agreement, provision was made for construction of SYL Canal to carry water allocated to Haryana. SYL Part III which originally envisaged to irrigate 3,21,000 acres of aforesaid area in Punjab through 495 Kms long network of channels/distributaries / minors by utilizing 900 cusecs of Sutlej waters out of Punjab's share, was made a part of SYL project. The SYL Part III provided for 11 no. schemes of distribution network of canal distributaries in above mentioned areas. The distribution network mainly consisted of two main channels namely Upper Branch Canal (UBC) and Lower Branch Canal (LBC) off taking from RD 26.780 KM and 79.740 KM of SYL Canal respectively. A total of 5378.667 acres of land was acquired for SYL canal project in Punjab. A sum of Rs.82 crores has already

been spent for the construction of distributaries/channels of SYL Part-III project by Punjab Government.

Sri Dasmesh Canal Irrigation Project

The SYL Canal Project, right from its start in 1982, has remained under the shadow of militancy. In 1988 about 30 workers deployed on construction of SYL Canal were shot dead near village Majat, resulting in large scale exodus of migrant labour deployed on the project. Due to assassination of Chief Engineer and Superintending Engineer of the project in July 1990 by the militants, the work on SYL Canal Project including SYL Part-III came to a grinding halt.

In view of uncertainty of construction of SYL Canal, Punjab Government decided that an alternate arrangement may be made for irrigating area of SYL Part-III, which was earlier approved by CWC vide letter no. 2/43/83/PPC/1566 dated 02.12.1987 and the requirement and availability of water was communicated by Secretary to the Government of Punjab, Department of Irrigation & Power vide letter no. 1/96/84/IPPJ(1) dated 31.12.1990 to the Secretary, Ministry of Water Resources, Government of India, New Delhi. The proposed alternate arrangement gave rise to Sri Dasmesh Canal Project.

On 08/12/2000, a meeting was held under the chairmanship of Hon'ble Minister of Water Resources, Govt. of India at Delhi. Hon'ble Finance Minister of Punjab, Secretary/Water Resources, Govt. of India, Principal

Secretary/Irrigation and Power, Govt. of Punjab, Chief Engineers of C.W.C. and SYL Canal (Const.) participated in the meeting. It was decided to amend the whole project report delinking it from SYL Canal. Accordingly, a project report of Sri Dasmesh Irrigation Project, Punjab (January 2001) was submitted to CWC. As per this project report, it was proposed to construct a carrier channel of 1000 cusecs capacity, having length of 28 Kms off taking from tail race of Anandpur Sahib Hydrel Channel (ASHC) at Lohand Khud to Ropar to feed Sri Dasmesh Irrigation Project independently at a total cost of Rs. 647 Crores. The Project report was revised and submitted in 2006 with revised cost of Rs. 857 Crores.

Project Description

Sri Dasmesh Carrier Channel will off take from tail end of Anandpur Sahib Hydrel Channel (ASHC) at Lohand Khud feeding the area to be irrigated under Sri Dasmesh Irrigation Project. This canal will run parallel to the existing Nangal Hydrel Channel (NHC). Total length of this carrier channel will be ± 28 km i.e. from Lohand Khud to Balancing Reservoir of Sri Dasmesh Irrigation Project. At balancing reservoir point, ± 25 mtr. lift is required to lift 900 cusec of water to be put in Sri Dasmesh Main Canal (± 18 Kms long) for the purpose of irrigating the maximum areas of this project by gravity. A total area of 3,21,000 acres

was proposed to be irrigated by this irrigation project. The project submitted to CWC in the year 2006 is however, pending for approval till date.

Present Land Status

A total of 5378.667 acres of land was acquired for SYL. Out of land acquired for SYL, land measuring 113.90 Acres, 12.08 Acres and 15.23 Acres (Total 141.21 Acres) was transferred to GMADA, Bio Technology Park and Industries & Commerce Department, Punjab, respectively, by Punjab Govt. in the years 2013 to 2016. Further, Punjab Government vide its notification No. 11/95/14-PJ(4)/876486 dated 16/11/2016 de-notified the whole land acquired under SYL project including SYL Part-III (Now Dasmesh Canal project), based on which a total of 4627 acres of denotified land has been transferred to the original owners. Rest of the denotified land was not transferred to original owners due to legal disputes.

Proposal of the committee for start of Sri Dasmesh Canal Project

(A) Technical Aspects

For re-initiation of Sri Dasmesh Canal Irrigation project, the foremost priority is to conduct a fresh field survey because of change of land use in respect of the farm lands included for irrigation in the proposed project. The change in land use is mainly attributed to urbanization in the proposed project area. After determining the revised CCA due to urbanization and fresh demand of cultivators, a fresh field survey for alignments of distribution network

distributaries/minors along with their discharge capacities as per revised CCA will have to be worked out.

As per design and alignment of 28 Kms long Dasmesh Carrier channel and the distribution network involved, fresh land will have to be acquired as per existing Land Acquisition Act as the entire land earlier acquired for SYL Part-III has since been denotified as mentioned above vide Pb. Govt. notification No. 11/95/14-PJ(4)/876486 Dated 16/11/2016.

At certain places, the canal runs opposite to the natural slope, therefore water is required to be lifted from different levels. Therefore cost of lifting water will have to be added to the operational charges of the canal every year.

It appears that an amount of rupees 2.42 crores (see Annexure 'A') may be required for preparing a fresh Detailed Project Report (DPR) after fresh survey, field investigation and fixing alignment etc.

(B) Financial Aspects:

The rough tentative cost of the project is likely to be rupees 3400 crores approximately, out of which approx. 1540 crore pertains to cost of acquisition of land at current rates. @ 6% interest rate it translates to Rs. 20 crore month instalment or Rs.243 cr annually.

A part of the total amount required for this project can be arranged from World Bank/NABARD and Punjab Local Bodies department (as the water

required for drinking purpose for these regions will be made available to public by Punjab Local Bodies department).

The yearly running cost for operation and maintenance of the lifts can be suitably charged from the farmers, maybe to the tune of 1000 rupees per acre.

(C) Legal Aspects:

The DPR will need clearance from CWC especially on the issue of availability of water, inter-state implications and CWC's stance that the areas proposed to be irrigated from Sri Dasmesh Irrigation Project forms a part of earlier sanctioned project i.e. SYL canal project (Part-III). The matter regarding SYL Project is presently under consideration of committee constituted by Govt. of India, Punjab Govt. & Haryana Govt as per the orders of Hon'ble Supreme Court of India.

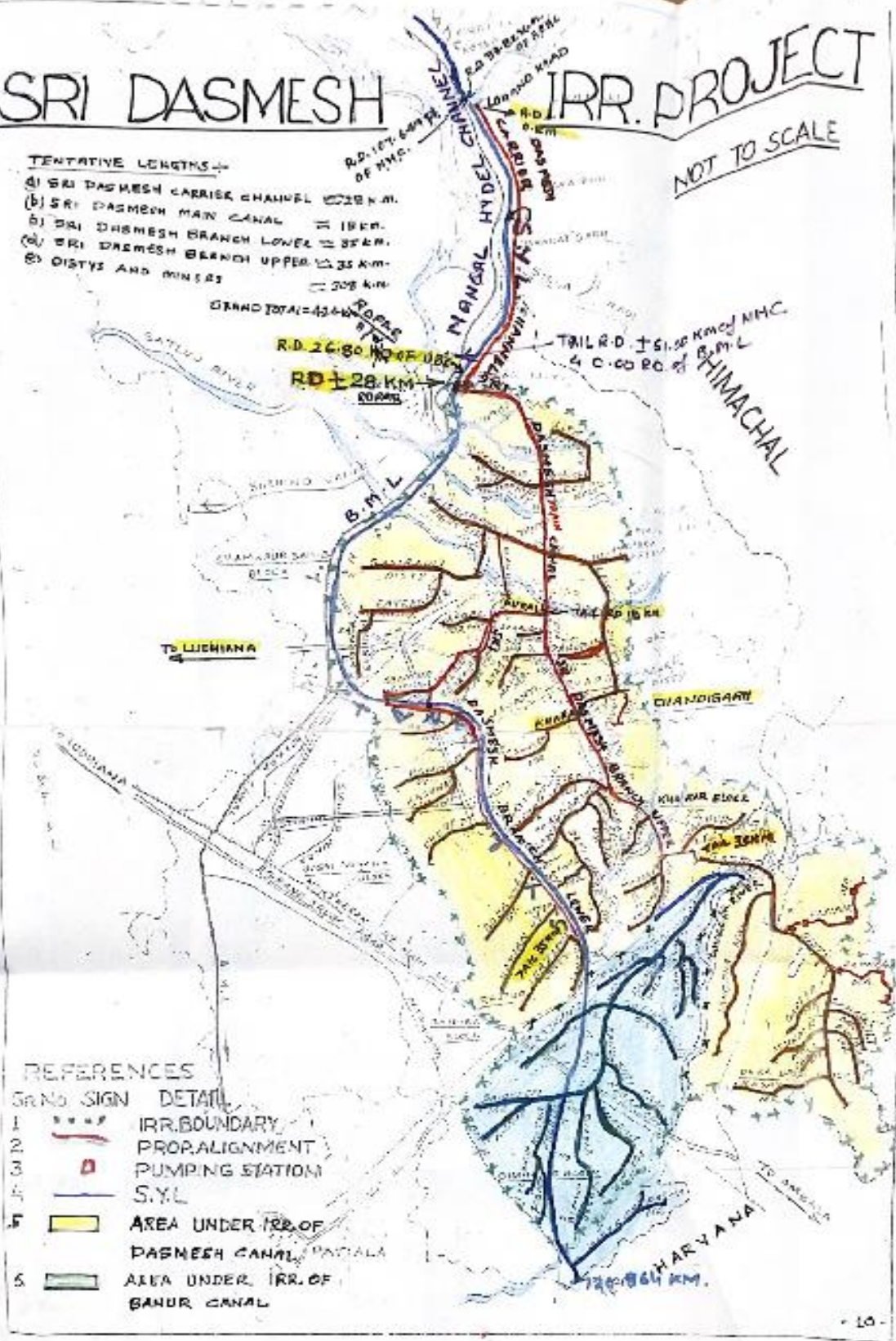
Chief Engineer/Canals, Water Resources Department, Punjab has informed that 700 Cs of water for Dasmesh Canal Project can be made available against the allocated share of the state in Sutlej waters at the tail of APSHC i.e. Lohand Khad, upstream of Ropar Headworks. This aspect also needs to be examined in detail.

P.S.:- In the absence of detailed survey, the salient features and basic cost have been adopted from the project report submitted to CWC in the year 2006 and the cost is updated/escalated to present levels.

SRI DASMESH IRR. PROJECT

NOT TO SCALE

- TENTATIVE LENGTHS →
- (A) SRI DASMESH CARRIAGE CHANNEL = 28 KM.
 - (B) SRI DASMESH MAIN CANAL = 18 KM.
 - (C) SRI DASMESH BRANCH LOWER = 32 KM.
 - (D) SRI DASMESH BRANCH UPPER = 35 KM.
 - (E) DISTYS AND MINERS = 208 KM.
- GRAND TOTAL = 434 KM

REFERENCES

Gr.No.	SIGN	DETAIL
1	---	IRR. BOUNDARY
2	—	PROP. ALIGNMENT
3	□ P	PUMPING STATION
4	...	S.Y.L.
5	■	AREA UNDER IRR. OF DASMESH CANAL
6	■	AREA UNDER IRR. OF BANUR CANAL

Annexure 'A'

Tentaive Estimate for Survey of Alignment of Sri Dasmesh Irrigation Project					
Serial No.	Description of item	Quantity	Unit	Rate/ unit	Amount (Rs.)
1	Alignment Survey of Main canal length only(28+18+35+35=116 km)	116	Km.	25,000.00	2,900,000.00
2	Fixed Boundary Pillar (in approximate length of 424 Km.)	3000	No.	1,050.00	3,150,000.00
3	Mile Stone for Bench-Mark (in an approximate length of 424 Km.)	450	No.	2,000.00	900,000.00
4	Computer complete in set with scanner cum printer	6	No.	90,000.00	540,000.00
5	Printer cum Scanner A3	1	No.	90,000.00	90,000.00
6	Ammonia copier machine	1	No.	135,000.00	135,000.00
7	Photostat Machine	1	No.	100,000.00	100,000.00
8	Laptop with Internet Facility	6	No.	75,000.00	450,000.00
9	Bolero Jeep on road along with insurance and taxes.	3	No.	1,200,000.00	3,600,000.00
10	Stationery Etc.for all purpose throughout the duration of work(Drawing sheets rolls,Tracing paper rolls,amonia paper rolls,A4&FS paper rim etc.)	1	Lumpsum	1,500,000.00	1,500,000.00
11	Air-Condition 1.5 ton	5	No.	50,000.00	250,000.00
12	Rent for Divison Office building	12	months	100,000.00	1,200,000.00
13	Rent for Site Camp Office (1 No.)	12	months	40,000.00	480,000.00
14	Running and maintenance cost for divison office and camp office which include water and electricity charges and other unforeseen charges.	12	months	50,000.00	600,000.00
15	Running and maintenance cost of vehicles Which include fuel charges(@500 Litre per vehiclepermonth)andOther unforeseen charges(5000Rs per vehicle/Month)	1	Lumpsum	1,380,000.00	1,380,000.00
16	3 no.Drivers on contract basis (15000 * 3 =45000 Rs)	12	Months	45,000.00	540,000.00

17	Software Auto-Cad (Licenced)	3	No.	50,000.00	150,000.00
18	Office Furniture Which includes tables, chairs, Drawing tables, Computer tables, Almirahs Etc.	1	Lumpsum	500,000.00	500,000.00
19	Training Cost for Operation of Total station.	1	Lumpsum	150,000.00	150,000.00
20	Auto Level (4 no.)+ Survey instruments(Ranging Rods, staff, Measurement tapes, Pegs etc.)	1	Lumpsum	200,000.00	200,000.00
21	Digital Thedolite	2	No.	150,000.00	300,000.00
22	Daily wages Labour for survey and other works (25 no. x 1 Months x 10000 RS= 250000)	12	months	250,000.00	3,000,000.00
23	Wakie Talkies sets	20	No.	5,000.00	100,000.00
24	Tent+Gum boot,Rain coat,Umbrella etc...	1	Lumpsum	500,000.00	500,000.00
25	Water Arrangement	1	Lumpsum	500,000.00	500,000.00
26	Misc. expenditure	1	Lumpsum	1,000,000.00	1,000,000.00
	Grand Total				24,215,000.00